

PAŃSTWOWA JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA
„POLSKIE RADIO I TELEWIZJA”
OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

00-950 Warszawa, skr. pocztowa 46, tel. 47 87 91, 47 87 92

tlx 81 53 31, fax 43 74 08

Nr 4/610

luty 1991 r.

Komunikat z badań

OPINIE O WYDARZENIACH NA LITWIE
I INNYCH SPRAWACH MIĘDZYNARODOWYCH

W dniach 28 i 29 stycznia br. Ośrodek Badania Opinii Publicznej przeprowadził na reprezentatywnej próbie ogółu dorosłej ludności Polski sondaż opinii o aktualnej sytuacji międzynarodowej.

Ocena aktualnej sytuacji międzynarodowej

Od kilku lat we wszystkich sondażach OBOP dotyczących sytuacji międzynarodowej zawsze - mniej lub bardziej zdecydowanie - przeważało przekonanie, że jest ona pomyślna. Takie przekonanie przeważało jeszcze w grudniu ubiegłego roku. Obecnie niemal powszechna jest opinia, że sytuacja międzynarodowa jest niepomyślna.

Ostatni raz oceny negatywne sytuacji międzynarodowej przeważały nad pozytywnymi pod koniec 1985 roku /po nieudanym spotkaniu Gorbaczow-Reagan w Reykiaviku/ a równie pesymistycznie jak obecnie sytuacja międzynarodowa oceniana była od dwudziestu lat jedynie w okresie 1979-1984. Niżej zamieszczamy dwa ostatnie wyniki sondaży dotyczące tej kwestii.

	dane w %	
Jak ocenia pan obecną sytuację międzynarodową z punktu widzenia światowego pokoju i odprężenia?	grudzień 1990	styczeń 1991
- jest pomyślna	50	11
- jest niepomyślna	37	80
- trudno powiedzieć	13	9

W odpowiedzi na pytanie otwarte "Co najbardziej niepokoi w obecnej sytuacji międzynarodowej?" niemal równie powszechnie wymieniano wojnę w Zatoce Perskiej jak sytuację w ZSRR, gdzie przede wszystkim niepokoi opinię publiczną sytuacja na Litwie.

Stosunek do wojny z Irakiem

Jeśli chodzi o toczącą się wojnę w Zatoce Perskiej, to badano jedynie ogólną ocenę faktu jej rozpoczęcia. Po pierwszych kilkunastu dniach wojny wśród Polaków wyraźnie przeważa przekonanie, że słusznie uczyniono uderzając na Irak w celu zmuszenia go siłą do wycofania się z Kuwejtu.

Czy słusznie uczyniono uderzając na Irak?

- zdecydowanie słusznie	33%	>	66%
- raczej słusznie	33%		
- raczej niesłusznie	14%	>	19%
- zdecydowanie niesłusznie	5%		
- trudno powiedzieć	15%		

Opinie o stacjonowaniu wojsk radzieckich w Polsce i ewentualnym podziale ZSRR na szereg niezależnych państw

Wyraźna większość badanych sądzi, że obecność wojsk radzieckich w Polsce stanowi zagrożenie dla naszej niepodległości i suwerenności.

Czy stacjonowanie wojsk radzieckich w Polsce stanowi obecnie zagrożenie dla niepodległości, suwerenności Polski?

- zdecydowanie tak	24%	>	60%
- raczej tak	36%		
- raczej nie	25%	>	28%
- zdecydowanie nie	3%		
- trudno powiedzieć	12%		

W związku z realną możliwością podziału ZSRR na szereg niezależnych państw, poproszono badanych o ocenę takiego rozwoju wypadków w ZSRR z punktu widzenia interesów naszego kraju.

Czy podział ZSRR na wiele niepodległych, suwerennych państw byłby korzystny dla Polski?	dane w %	
	kwiecień 1990	styczeń 1991
- zdecydowanie tak	12	20
- raczej tak	36 > 48	41 > 61
- raczej nie	21	12
- zdecydowanie nie	5 > 26	3 > 15
- trudno powiedzieć	26	24

Obecnie, jeszcze wyraźniej niż w drugim kwartale ubiegłego roku, przeważa pogląd, że wyłonienie się z ZSRR niezależnych państw byłoby korzystne dla Polski.

Opinie o wydarzeniach na Litwie

Wśród Polaków powszechna jest opinia, że to władze ZSRR ponoszą odpowiedzialność za wydarzenia jakie miały miejsce w tym roku na Litwie: trzy piąte badanych obciąża taką odpowiedzialnością wyłącznie władze ZSRR a jedna piąta sądzi, że są one odpowiedzialne w większym stopniu niż władze Litwy. Tylko niewielka grupa /jedna dziesiąta wśród ogółu/ obwinia obie strony w jednakowym stopniu a ci, którzy uważają że odpowiedzialne są przede wszystkim władze Litwy stanowią w społeczeństwie polskim znikomą mniejszość.

Na kogo spada odpowiedzialność za wydarzenia jakie w tym roku miały miejsce na Litwie?

- wyłącznie na władze ZSRR	59%
- bardziej na władze ZSRR niż na władze Litwy	19%
- w podobnym stopniu na władze ZSRR jak władze Litwy	11%
- bardziej na władze Litwy niż ZSRR	2%
- wyłącznie na władze Litwy	0%
- trudno powiedzieć	9%

Spółeczeństwo polskie powszechnie akceptuje postulat niepodległości Litwy /osoby uważające, że powinna ona pozostać w ramach ZSRR stanowią tylko nieliczny margines/. Nadal jednak - podobnie jak w kwietniu ubiegłego roku, bezpośrednio po ogłoszeniu przez Litwę deklaracji o niepodległości - występuje podział opinii: czy Litwa powinna uzyskać niepodległość od razu, czy też na drodze ewolucyjnych zmian. Warto zwrócić uwagę, że o ile w zeszłym roku opinie w tej kwestii były dokładnie podzielone, to obecnie nieco więcej osób opowiada się za wariantem ewolucyjnym.

	kwiecień 1990	dane w % styczeń 1991
- Litwa powinna uzyskać niepodległość od razu i bezwarunkowo	43	39
- odłączenie Litwy powinno nastąpić w uzgodnieniu z władzami ZSRR co wymaga czasu	43	51
- Litwa powinna pozostać w ramach ZSRR	5	3
- trudno powiedzieć	9	7

Kolejnym zagadnieniem, które podniesiono w omawianym sondażu był problem społecznego odbioru stanowiska, jakie wobec wydarzeń na Litwie zajął rząd polski. Wyraźna większość badanych zaakceptowała to stanowisko jako właściwe. Wśród nieakceptujących: tylko nieznacznie więcej jest osób, które chciałyby większego poparcia dla Litwy, niż uważających, że wręcz przeciwnie - powinno być ono mniejsze niż do tej pory.

Reakcja rządu polskiego na wydarzenia na Litwie była:

- zbyt słabo popierająca Litwę	16%
- zbyt silnie popierająca Litwę	11%
- właściwa	61%
- trudno powiedzieć	12%

Ponieważ w polityce międzynarodowej siła reakcji danego kraju na jakieś wydarzenie oceniana jest z reguły przez porównanie z reakcjami innych krajów, zadaliśmy badanym pytanie "Czy władze polskie powinny angażować się w poparcie dążeń Litwy do niepodległości w większym czy mniejszym stopniu niż inne kraje?" - uzyskując następujący rozkład głosów:

- nawet bardziej niż inne kraje	20%
- w podobnym stopniu jak inne kraje	51%
- raczej w mniejszym stopniu niż inne kraje	9%
- w ogóle nie powinny się angażować w poparcie dążeń Litwy do niepodległości	12%
- trudno powiedzieć	8%

Najwięcej osób opowiedziało się za tym, aby polskie poparcie dla Litwy mieściło się w ogólnych ramach poparcia udzielanego jej przez inne kraje.